

זו מחלוקת ראשונה שהיתה בין חכמי ישראל (ירושלמי); יוסי בן יעזר, יהושע בן פרחיה ויהודה בן טבאי הנשיאים, ואבטליון ושמאי (וביתו) אבות-בית-דין, כולם אמרו שלא לסמוך משום איסור 'שבות' שאסרו חכמים להשתמש בבעלי חיים בשבת, והרי הסמיכה נעשית בכל כחו. יוסף בן יוחנן, ניתאי הארבלי ושמעון בן שטח אבות-בית-דין, ושמעיה והלל (וביתו) הנשיאים, אמרו לסמוך.

[לדעת חכמים דלא כרבי מאיר, יהודה בן טבאי אב-בית-דין היה ושמעון בן שטח נשיא]. ישנה דעה (רבי יוסי בר' יהודה בביצה כ) שמחלוקתם היא על עיקר דין סמיכה; האם שלמי חובה טעונים סמיכה כשלמי נדבה אם לאו, ולא משום 'שבות'. ויש דעה (רבי יוסי שם) שלפי כולם צריך לסמוך ונחלקו האם תכף לסמיכה שחיתה אם לאו. (וכן נראה שנקט רבי יוחנן. ומה שאמר שנחלקו ב'שבות' יש לפרש כיון שלב"ש אין צריך לתכוף הסמיכה לשחיתה, שוב לא התירו איסור שבות. ובוזה אתי שפיר שרבי יוחנן אינו חולק על התנאים. וע' בשפת אמת ובמרומי שדה).

להלכה סומכים על הקרבן ביום טוב, ואעפ"י שהסמיכה נעשית בכל כחו.

דין סמיכת נשים על הקרבן – נתבאר בעירובין צו.

דף יז

טו. א. האם מביאים עולות ושלמים ביום טוב?

ב. מהו 'יום טוב' ומהם דיניו?

ג. מי שלא הקריב קרבנותיו בעצרת – עד מתי יש לו תשלומין?

א. נדרים ונדבות אינם קרבים ביום טוב, בין עולות בין שלמים. לבית הלל, עבר והקריב עולות נדבה – אינו לוקה, ויש אומרים שאין איסור אלא מדרבנן. ויש דעות שעולות נדבה קרבות ביום טוב. (נתבאר בביצה יט-כ).

עולות התמיד והמוספים, וכן שלמי ציבור בעצרת – הכל מודים שקרבים מפני שקבוע להם זמן. עולות ראייה; לבית שמאי אינן קרבות (הוא לבדו יעשה להם – ולא לגבוה; וחגתם אתו חג לה' – חגיגה בלבד ולא עולת ראייה. עפ"י ביצה יט). ולבית הלל קרבות (חג לה' – כל דלה' וגם משום 'מתוך', והלא צורך קצת יש בדבר (עפ"י תוס' ביצה יט. ויש סוברים שאין אומרים 'מתוך' בשחיתה אלא בהוצאה ובהבערה). שלמי חגיגה; לפרש"י כאן (וכן סייעו התוס' מהירושלמי), לבית שמאי אינם קרבים ביום טוב [ודוקא שלמי שמחה קרבים, שהם בכלל 'לכם' מהרש"א], ואין כן פשטות הסוגיא בביצה (יט) ובמגילה (ה). יש מפרשים בדעת רש"י שהוא איסור מדרבנן, גזרה אטו עצרת שחלה בשבת (ובה תודה). ויש מי שכתב שאין איסור אלא באופן שיכול להקריב חגיגה מערב יום טוב, אבל כשחלה עצרת באחד בשבת, מותר להקריב חגיגה ביום טוב עצמו (עפ"י שבת הלוי ח"א קסא. וע"ע פירוש אחר בדברי רש"י, בחדושי הנצי"ב).

ב. 'יום טוב' הוא יום הבאת קרבנות העצרת שלא היה אפשר להביאם ביום טוב, כגון שחלה בעצרת בשבת – עולות ראייה ושלמי חגיגה קרבים למחרת. ולבית שמאי, גם כשחלה עצרת בתוך השבוע, אין קרבים בו קרבנות ראייה (ושלמי חגיגה – לרש"י ותוס') וקרבים למחרת. ולדבריהם אם חלה עצרת בערב שבת, יום טובה לאחר השבת.

אין כהן גדול מתלבש בכליו (פרש"י: בכלים נאים, בביתו ובשוק. תוס': אינו לובש שמונה בגדים ועובד),

ומותרים בהספד ובתענית – שלא לקיים דברי האומרים עצרת אחר השבת. ודוקא כשחל יום טבוח ביום ראשון, אבל ביום אחר – אין לספור בו. וכמעשה שמת אלכסא בלוד ונכנסו כל ישראל לסופדו ולא הניחם רבי טרפון (להלן יח.).

- א. יש להוכיח שיום טבוח אסור בהספד אף בזמן הזה, שהרי מעשה דרבי טרפון לאחר החורבן היה (תורי"ד כאן; והובא בשבלי הלקט, וכן הביא במחזיק ברכה או"ח תצד, ד. ויש מהפוסקים שאוסרים בהספד בכל אסור-תג. ע' או"ח תצד, ב). ויש מי שכתב בדעת הרמב"ם שלהלכה בזמן הזה אין איסור הספד ביום טבוח, שרבי טרפון יחידאה הוא וחכמים חולקים עליו (עפ"י אבי עזרי סוף הלכות יו"ט).
- ב. מהתורה ודאי אין מצות שמחה ביום טבוח, ואין מביאים שלמי שמחה אלא ביום טוב עצמו (עפ"י טורי אבן ר"ה ו: ד"ה שמחה; מנחת חינוך תפח, ה).
- ג. אף על פי שיום טבוח מותר מהתורה בעשיית מלאכה כמבואר בגמרא, מדרבנן אין מותר אלא לצורך אכילתו לאותו יום (תוס' כאן עפ"י הירושלמי). ויש סוברים שאסור מהתורה במלאכה שאינה לצורך היום, משום הבאת הקרבן (עתוס' פסחים ג. וע"ע משנה למלך כלי המקדש ו, י).
- ד. בשפת אמת צדד לומר שעצרת שחלה בערב שבת, לבית הלל אסור להקריב ביום ראשון – שלא לחזק ידי הצדוקים, ומי שלא הקריב ביום טוב יקריב מיום שני ואילך.

- ג. עצרת יש לה תשלומין כל שבעה. (אם מהקש עצרת לחג הסוכות (רבי אלעזר א"ר אושעיא), אם מוקראתם... ובקצרכם – איזה חג שאתה קוראו וקוצר בו – זה עצרת (רבי אליעזר בן יעקב), אם מוחג הקציר – איזה חג שאתה חוגג וקוצר בו – עצרת (ריש לקיש. ורבי יוחנן דחה דרשה זו).]
- מי שאינו ראוי ביום טוב של עצרת, כגון חגור הפטור מראיה, ונעשה ראוי אחר כך – אינו מביא בימים שלאחר מכן (תוס' לעיל ט. ויש מפקקים בדבר. ע' שאגת אריה קד).

דין שמיני עצרת רגל בפני עצמו לענין פו"ר קש"ב, ודין לינה בירושלים ברגלים – נתבאר בסוכה מז.

דף יח

טז. מה המקור לאיסור מלאכה בחולו של מועד?

דרשו בברייתות כמה דרשות על איסור מלאכה בחולו של מועד; את חג המצות תשמר. שבעת ימים... (רבי יאשיהו); הואיל וקרוי מקרא קדש וגם יש קדושה לפניו ולאחריו (רבי יונתן); כל מלאכת עבודה לא תעשו... שבעת ימים (רבי יוסי הגלילי); אלה מועדי ה' מקראי קדש (רבי עקיבא); ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה"א לא תעשה כל מלאכה – מה שביעי עצור אף ששת ימים עצורים, אבל לא בכל מלאכה שכן נאמר וביום השביעי עצרת – הא, לא מסרן הכתוב אלא לחכמים לומר לך איזה יום אסור ואיזה יום מותר, איזו מלאכה אסורה ואיזו מותרת.

נחלקו הראשונים האם כל אלו דרשות גמורות הן ומלאכת חול המועד אסורה מהתורה [אלא שמסר הכתוב לחכמים לקבוע מה בכלל האיסור ומה לא], או אינן אלא אסמכתאות וכעין דאוריתא. ויש אומרים שמהתורה אין איסור אלא בדבר שאינו אבד ושלא לצורך המועד, וחכמים אסרו אף לצורך המועד ואף בדבר האבד באופנים מסוימים. ע"ע מו"ק יא.